

De vaste commissie voor Veiligheid en Justitie heeft een aantal vragen ter beantwoording voorgelegd aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over de brief van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken d.d. 4 februari 2009 inzake het BNC-Fiche over de Dublin-verordening (Kamerstuk 22 112, nr. 795).

De voorzitter van de commissie,
Jadnanansing

De adjunct-griffier van de commissie,
Tielens-Tripels

Inhoudsopgave	blz.
I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II. Reactie van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie	6

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Inbreng van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben enkele vragen over de waarborgen voor personen die onder de werking vallen van de herschikking van de verordening (EU) nr. 604/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend (PbEU 2013, L 180) (hierna: de Dublin-verordening). De Dublin-verordening stelt een zelfstandig vereiste voor inbewaringstelling, te weten «significant risico op onderduiken». Dat is een zwaarder criterium dan in de richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven (hierna: de Terugkeerrichtlijn) wordt gehanteerd, waar wordt gesproken van een «risico op onderduiken». Dit wordt tot uitdrukking gebracht door verplicht te stellen dat er ten minste één zware grond en ten minste nog een lichte of zware grond aanwezig dienen te zijn voor inbewaringstelling. Hieruit maken deze leden op dat twee lichte gronden gelijkgesteld worden aan één zware grond. Zij vragen waar dit op gebaseerd is. Hoe is dit tot stand gekomen? Waarom is er niet voor gekozen twee lichte gronden samen zwaarder te laten wegen dan één zware grond? Op die manier biedt de aanwezigheid van twee lichte gronden voldoende rechtvaardiging voor inbewaringstelling.

Inbreng van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie vragen of de regering het standpunt huldigt dat, voordat sprake kan zijn van een situatie als bedoeld in artikel 3, tweede lid, van de Dublin-verordening op grond waarvan overdrachten worden opgeschort, voorafgaand altijd eerst het vroegtijdig waarschuwingsmechanisme als bedoeld in artikel 33 van de Dublin-verordening in werking moet zijn gesteld of zelfs zijn afgerond. Waarop baseert de regering deze stellingname? Op welke wijze voorkomt de regering dat asielzoekers door een overdracht het risico lopen op een met artikel 3 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM) strijdige behandeling? Dit doet zich bijvoorbeeld voor in Bulgarije, waarbij als gevolg van een toename van de asielinstroom langdurig ernstige problemen zijn met de opvangvoorzieningen, de asielprocedure en de tussenperiode. Deelt de regering de mening dat de discretionaire bevoegdheid uit artikel 17 van de Dublin-verordening hiervoor onvoldoende soelaas biedt? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke alternatieve wijze kunnen asielzoekers hiertegen worden beschermd? Heeft Nederland hier een eigenstandige mogelijkheid, bijvoorbeeld door een bepaalde periode terughoudendheid te betrachten in het overdragen aan een bepaalde lidstaat omdat er feitelijk een aanzienlijk risico bestaat dat deze asielzoekers na overdracht in erbarmelijke omstandigheden terecht zullen komen?

Deze leden vragen of de regering de mening deelt dat de Dublin-verordening met het criterium «significant risico op onderduiking» zwaardere eisen stelt aan die bewaring dan de eerdere Dublin-verordening. Zo ja, beoogt de regering met deze implementatie te bereiken dat aan dat uitgangspunt recht wordt gedaan en Dublin-claimanten derhalve minder snel en minder vaak in vreemdelingenbewaring worden genomen? Op welke wijze is dat gegarandeerd, nu aan de vereisten (zware en lichte grond) tamelijk snel lijkt te kunnen worden voldaan omdat deze asielzoekers veelal geen documenten en een vaste verblijfplaats hebben?

Voorts willen de leden van de PvdA-fractie weten op welke wijze de regering volledig ondervangt dat asielzoekers uit een gezin dat gescheiden is geraakt en waarvan de gezinsleden in verschillende lidstaten een asielvergunning hebben gekregen, niet gescheiden hoeven te blijven. Op welke wijze bevat het wetsvoorstel tot wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 en de Algemene wet bestuursrecht ter uitvoering van de verordening (EU) nr. 604/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend (PbEU 2013, L 180) (Kamerstuk 33 699) flexibiliteit dat dit op asielgronden kan, zodat deze mensen niet op reguliere vergunningvereisten stuiten?

Inbreng van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie zien verbeteringen in de nieuwe Dublin-verordening, maar hebben nog de volgende vragen en opmerkingen over de uitwerking en uitvoering van de bepalingen in die verordening. Zij constateren dat een formeel asielverzoek moet worden ingediend voor de rust- en voorbereidingstermijn. Vreemdelingen zijn dan nog niet voorbereid op de wijze van indiening van hun asielaanvraag. Hoe zal dit in de praktijk worden uitgevoerd en wat wordt van een asielzoeker verwacht? Wordt hierdoor de kans op fouten groter? Zo nee, waarom niet?

De leden van de SP-fractie krijgen zorgwekkende signalen over de praktijken rondom «family tracing». Volgens de regering wordt bij «family tracing» rekening gehouden met de verklaringen van de minderjarige. Betekent dit dat het voorkomt dat zonder toestemming of inlichting van de minderjarige, voogd dan wel vertegenwoordiger over wordt gegaan tot «family tracing»? Zo nee, waarom niet? Wordt dan wel gericht gevraagd naar de situatie met de familie? Kan worden toegelicht wat wordt bedoeld met «zwaarwegende omstandigheden»?

Deze leden ontvangen ook signalen dat minderjarigen, voogd dan wel vertegenwoordiger niet in kennis worden gesteld van de start van «family tracing» en vervolgens plotseling worden geconfronteerd met een resultaat. Klopt dit? Waarom is dit beleid zo ingericht? Vindt er verder wel structurele en volledige terugkoppeling plaats? Wat wordt tijdens die terugkoppeling precies medegedeeld?

Wat is de reactie van de regering op de kritiek dat het resultaat van «family tracing» vaak na de gerechtelijke procedure naar voren komt en er derhalve geen reactie op kan worden gegeven door de vertegenwoordiger? Welke mogelijkheden heeft de voogd of minderjarige om hiertegen in verweer te komen als zij van mening is dat er wel degelijk sprake is van zwaarwegende omstandigheden?

Tevens willen voornoemde leden weten of de door de autoriteiten of andere partijen verstrekte informatie over de familie door Nederland wordt geverifieerd. Zo nee, waarom niet?

De aan het woord zijnde leden vragen hoe de regering omgaat met gezinnen die wel graag herenigd willen worden, maar verspreid door

Europa al dan niet een asielvergunning hebben. Wat moeten deze gezinnen ondernemen om toch herenigd te worden? Erkent de regering dat het voor vluchtelingen lang kan duren voordat zij aan de reguliere verblijfseisen voldoen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke maatregelen zullen hierin genomen moeten worden om deze drempels weg te nemen?

De leden van de SP-fractie constateren dat de regering in de nota naar aanleiding van het verslag over het wetsvoorstel tot wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 en de Algemene wet bestuursrecht ter uitvoering van de verordening (EU) nr. 604/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend (PbEU 2013, L 180) aangeeft dat de kern van het interstatelijk vertrouwensbeginsel in het Europees asielrecht is, dat ervan uit kan worden gegaan dat andere lidstaten hun asielrecht op orde hebben. Deze leden vinden het dan ook ongeloofwaardig vreemdelingen over te willen dragen aan bijvoorbeeld een land als Bulgarije als datzelfde land asielondersteuning krijgt van onder andere het Europees Ondersteuningsbureau voor Asielzaken (EASO). Hoe past dit in de voorgaande definitie van het interstatelijk vertrouwensbeginsel en hoe wordt door Nederland getoetst of sprake is van een zorgvuldige asielprocedure en opvang in een andere lidstaat zoals Bulgarije? Waarom wordt er niet besloten om niet over te dragen totdat het asielrecht en de opvang weer op orde is? Indien wordt doorgedaan met pogingen tot overdracht, is de regering dan bereid de garantie te geven dat de grondrechten van asielzoekers in Bulgarije niet worden geschonden?

Begrijpen voornoemde leden het goed dat in het geval van Bulgarije nog geen sprake is van het opleggen van maatregelen conform artikel 33 van de Dublin-verordening, waarin wordt gesproken over een kennelijk risico van bijzondere druk op het asielstelsel? Zo nee, waarom niet en wanneer wel? Is de regering bereid conform artikel 2 van de Dublin-verordening in het geval van Bulgarije niet over te dragen en de asielaanvraag zelf in behandeling te nemen zolang Bulgarije zijn zaken nog niet op orde heeft, dus in ieder geval tot september 2014?¹ Zo nee, waarom niet? Welke landen zitten tegen de ondergrens aan met betrekking tot het waarborgen van de mensenrechten? Welke mogelijkheden zijn er deze landen hier tijdig op aan te spreken? Wanneer wordt en is hiervan gebruik gemaakt?

De leden van de SP-fractie willen weten of de regering ook van mening is dat het Nederlandse grensdetentiebeleid ten aanzien van Dublin-claimanten niet overeenkomt met de voorwaarden zoals gesteld in de Dublin-verordening. Is de regering bereid deze op een lijn met elkaar te stellen? Zo nee, waarom niet?

De leden van de SP-fractie constateren dat er nog geen nadere regelgeving is omtrent de overdracht van medische informatie. Wanneer komt deze regelgeving? Op welke wijze vindt de overdracht nu plaats en zal dat beleid naar aanleiding van artikel 32 van de Dublin-verordening nog wijzigen? Hoe gaat de regering kwesties zoals die van het Georgische meisje Renata in het vervolg voorkomen?²

¹ In antwoord op Kamervragen d.d. 4 december 2013, kenmerk 458651

² <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/3485585/2013/08/02/Teeven-weer-onder-vuur-na-betwiste-uitzetting-doodzieke-Renata.dhtml>

Inbreng van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie merken op dat de regering in de nota naar aanleiding van het verslag bij het wetsvoorstel tot wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 en de Algemene wet Bestuursrecht ter uitvoering van de herziene Dublinverordening (604/2013) in reactie op hun vragen aangeeft dat wanneer de vreemdeling zich niet houdt aan de aanwijzing Nederland te verlaten de vreemdeling kan worden uitgezet naar het land van herkomst of een ander land waar hij rechtmatig verblijf heeft. Uit het feit dat het hier een «kan-bepaling» betreft, volgt dat zich ook omstandigheden kunnen voordoen waarin niet tot uitzetting wordt overgegaan. In welke gevallen kan van uitzetting worden afgezien? Welke maatregelen worden er getroffen om daadwerkelijke uitzetting te bewerkstelligen? Een persoon die onder de Dublin-verordening valt kan in bewaring worden gesteld indien er blijk is gegeven van een «significant risico op onderduiken». Dit criterium is zwaarder dan het criterium van de Terugkeerrichtlijn dat als voorwaarde een «risico op onderduiken» noemt. Daarbij gaan in bewaringszaken dwingende termijnen gelden. Binnen zes weken na de claimaanvaarding dient de overdracht te hebben plaatsgevonden. Anders volgt opheffing van de bewaring, tenzij het door de vreemdeling ingestelde rechtsmiddel tegen de overdracht opschortende werking heeft.

Voornoemde leden vragen of de bewaring van de Dublin-claimant ook opgeheven wordt wanneer de overdracht niet binnen zes weken kan worden gerealiseerd omdat de lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van de aanvraag van de vreemdeling niet (voldoende) meewerkt aan overname.

Inbreng van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie stellen met tevredenheid vast dat door middel van het wetsvoorstel tot wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 en de Algemene wet bestuursrecht ter uitvoering van de verordening (EU) nr. 604/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend (PbEU 2013, L 180) het Nederlands recht verder gestroomlijnd wordt met Europese wetgeving. Deze leden hechten groot belang aan een gezamenlijke Europese aanpak van het asielbeleid.

Zij hebben verschillende kritische vragen gesteld en zijn tot op zekere hoogte tevreden met de antwoorden van de regering in de nota naar aanleiding van het verslag. Enkele zaken zijn nog steeds reden van zorg. Voornoemde leden lezen dat in artikel 3, tweede lid, van de Dublin-verordening is opgenomen dat overdracht niet plaatsvindt wanneer er een risico bestaat op een onmenselijke of een vernederende behandeling veroorzaakt door slechte asielprocedures of opvangvoorzieningen. Deze leden zijn positief over de opname van deze clausule, maar zetten wel vraagtekens bij de implementatie hiervan, ook na de antwoorden van de regering in de nota naar aanleiding van het verslag. Zij begrijpen uit deze antwoorden dat er wel maatregelen genomen worden wanneer er een risico bestaat op onmenselijke of vernederende behandeling veroorzaakt door slechte asielprocedures of opvangvoorzieningen, maar dat lijkt nog geen reden te zijn voor Nederland om overdracht naar dergelijke landen op te schorten. De aan het woord zijnde leden zijn van mening dat ook als er geen sprake is van een structureel karakter, maar wel van een reëel risico op onmenselijke of vernederende behandeling veroorzaakt door

slechte asielprocedures of opvangvoorzieningen, de overdracht opgeschort zou moeten worden.

II. Reactie van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie